

ระหว่างชีวิตไทยกับโลกภายนอก

..... ระเบียบ **ที่** **สำคัญ**

"แง่คิดจากมุมหนึ่ง ระหว่างการเดินทางไปเกาะโอกินาวาเมื่อช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2541"

เกาะโอกินาวาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเทศญี่ปุ่น ได้มีการจัดงานแสดงกล้วยไม้นานาชาติขึ้นระหว่างช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี โดยมีรัฐบาลส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพ ปีนี้เป็นครั้งที่ 12 และทุกครั้งนับแต่เริ่มแรกผมจะได้รับเชิญไปร่วมเป็นกรรมการตัดสินมาโดยตลอด

อนึ่ง ทุกครั้งที่เชิญจะมีผู้แทนระดับสูงในคณะกรรมการจัดงาน ถือนั่งสื่อเชิญเป็นทางการมามอบให้กับมีจนถึงบ้านที่กรุงเทพฯ ฯ หากนำประเด็นนี้มาคิดค้นหาเหตุผลโดยไม่ยึดติดอยู่กับตัวเองน่าจะพบความจริงซึ่งมีคำตอบอยู่ในตัวแล้วว่า เหตุใดญี่ปุ่นจึงมีศักยภาพในการพัฒนาได้ลึกซึ้งมากกว่าชาติอื่น

ยังมีอีกประเด็นหนึ่งซึ่งน่าจะนำมาคิด หากตั้งคำถามขึ้นมาถามตัวเองว่า **เหตุใดเขาจึงมุ่งมาที่ตัวบุคคลแต่เพียงคนเดียวโดยตลอด** แทนที่จะเปลี่ยนไปตามกาลเวลาอย่างมีเหตุมีผล กับอีกสิ่งหนึ่งโดยเหตุที่ผู้เขียนเคยรับทราบว่ามีคนรุ่นหลังบางคนปรารภว่า **อาจารย์ระเบียบ ฯ ไปคนเดียวโดยไม่นำคนอื่นไปด้วย** ซึ่งเสียงดังกล่าวช่วยให้ได้แง่คิดที่เป็นประโยชน์แก่ตนเป็นอย่างมาก

หากใครสามารถรู้ถึงความจริงซึ่งอยู่ในรากฐานตนเองได้ชัดเจนถึงระดับหนึ่ง ย่อมพบคำถามและคำตอบจากอีกด้านหนึ่งว่า **นับแต่ช่วงเริ่มแรกจับงานพัฒนาวงการกล้วยไม้ของไทย มีใครบ้างที่เคยนำผู้เขียนไปด้วย อีกทั้งหมดนั้นก็แทบจะไม่มีอะไรคิดตัว** หากเป็นเพราะมีความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างชัดเจนและมุ่งมั่นปฏิบัติจากรากฐานความคิดที่เปี่ยมกว้างและมองการณ์ไกลอย่างจริงจัง โดยไม่สนใจมองคนอื่นมากเกินไปเกินเหตุและผล ในที่สุดจึงมีผู้ศรัทธามาเชิญไปเองอย่างเป็นธรรมชาติ

เป็นเพราะหลายคนไม่อาจรักษาภาวะพึ่งพาตนเองไว้ได้อย่างมั่นคงมิใช่หรือ จึงทำให้เน้นมองออกจากตัวโดยมุ่งไปเกาะคนอื่น หากมีสิ่งใดที่ไม่ได้ตามความปรารถนาก็แนวโน้มมุ่งไปโทษผู้อื่นอีกเช่นกัน หรืออาจกล่าวว่ามีคนไทยจำนวนมากขึ้น ที่รากฐานความเป็นไทยได้ถูกอิทธิพลจากวัตถุหลายอย่างลึกซึ้ง ซึ่งผู้เขียนเคยเขียนไว้ในบทความเรื่องหนึ่งชื่อ **"สังกรรมของสังคมที่ขาดการสืบทอด"** ซึ่งเขียนไว้เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2538 ถ้าผู้ใดสนใจน่าจะหาอ่านได้ไม่ยาก

ระหว่างวันที่ 4 ถึง 10 กุมภาพันธ์ 2541 ผมได้รับเชิญไปร่วมเป็นกรรมการตัดสินในงานดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งนับเป็นครั้งที่ 12 และฝ่ายเจ้าภาพก็ได้ออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมดเช่นเดียวกับครั้งก่อน ๆ ตามสภาพที่เป็นจริงแม้ช่วงที่ผ่านมา หากเขาไม่ออกให้ ตนก็คงไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะไปได้เอง เนื่องจากเท่าที่ทำงานมาแล้วก็ไม่เคยคิดที่จะต้องการอะไรจากใคร ไม่ว่าจะจากคนไทยหรือชนต่างชาติ และไม่คิดที่จะเสนอตัวเองก่อนที่จะรู้ซึ้งว่า มีผู้ต้องการ ณ จุดนั้น

อนึ่ง ทุกครั้งที่มีโอกาสไป ก็จะมุ่งความสนใจไปนำสิ่งซึ่งตนพบเห็นเป็นความจริงกลับมาฝากคนไทยแต่ละคน เพื่อหวังให้นำความคิดและข้อมูลไปใช้ประโยชน์สู่การสร้างสรรค โดยที่ถือว่าประเด็นนี้ถือเป็นสิทธิของเราเองโดยแท้ ส่วนผู้ใดจะสนใจรับฟังเพื่อนำไปพิจารณาใช้ประโยชน์เน้นการนำปฏิบัติอย่างจริงจังหรือไม่ คงต้องถือเป็นเรื่องของแต่ละคนที่จะมองเห็นความจริงได้มากน้อยต่างกันตามเหตุและผล

การไปครั้งนี้มีภรรยาเดินทางไปด้วยและช่วงก่อน ๆ ก็มีเป็นครั้งคราว โดยที่ทราบว่าฝ่ายเจ้าภาพให้การยอมรับและต้อนรับจนเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้และทั้งนั้นเนื่องจากมีงานบางลักษณะซึ่งร่วมกันปฏิบัติช่วยให้เกิดผลสัมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้นจากสายตาค้นภายนอก ซึ่งมองถึงจริยธรรมภายในครอบครัว อันถือเป็นเหตุหนึ่ง

ของความศรัทธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งคู่ควรรู้ว่าสิ่งใดคือเรื่องของคนอื่นสิ่งใดคือเรื่องของตน จึงไม่มีการกระทำที่ล้ำเส้นของเหตุและผล

ช่วงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2541 ระหว่างออกเดินทางโดยเครื่องบินจากกรุงเทพฯ. เพื่อไปหยุดพักถ่าย-
เครื่องที่กรุงเทพฯ ของจีนใต้หัวน ได้สังเกตเห็นมีคนไทยประมาณร่วม 100 คน เดินทางไปด้วยกัน หลังจาก
รับฟังการเจรจาระหว่างเจ้าหน้าที่ซึ่งให้บริการภายในเครื่องบินกับคนไทยเหล่านั้น จึงทราบชัดเจนว่า **เดินทางไป
ขายแรงงานในจีนใต้หัวน**

ผมเกิดแรงกระตุ้นจากความรู้สึกในตัวเองให้ทวนกลับไปทบทวนถึงอดีต ทำให้ภาพเก่า ๆ ซึ่งแฝงอยู่ภาย-
ในกลับปรากฏออกมาอีกอย่างน่าสนใจ เมื่อประมาณ 40 กว่าปีมาแล้ว ซึ่งขณะนั้นยังมีอายุอยู่ระหว่าง 30 ถึง
40 ปี ระหว่างที่เดินทางอยู่ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในบรรยากาศของกลุ่มประเทศวัฒนธรรมตะวันตก มักพบ
คนจากหลายชาติในเอเชียไปทำงานอยู่ในเมืองต่าง ๆ ๗ และบ้างก็ก้าวไปถึงขั้นตั้งรกรากอยู่ที่นั่นเลย

ในช่วงนั้นผมกับเพื่อน ๆ มักปรารภกันว่า **คนไทยยังคงรักที่จะอยู่กับแผ่นดินเกิดของตัวเอง** จึงไม่ค่อย
คิดที่จะละทิ้งถิ่นฐานออกไปทำงานในต่างแดน นอกจากนั้นเรายังได้ยินคำปรารภทำนองเดียวกันจากปากคนไทย
หลายคนเป็นครั้งคราวด้วย

ในยุคนั้น แม้ความเจริญด้านวัตถุจะหรรษาฟูฟ่าเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังมีสิ่งซึ่งน่าจะถือว่่าคือความหมายอย่าง
สำคัญต่อชีวิตซึ่งรักความเป็นไทแก่ตนเองให้เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนกล่าวคือ **คนไทยยังรักถิ่นเกิดและครอบครัว จาก
ความรู้ความเข้าใจของแต่ละคน ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจนมากพอสมควร** ทำให้อยู่อย่างพอมมีพอใช้ โดยไม่ตกอยู่ใน
สภาพที่หนี้สินล้นพ้นตัวจากเจ้าหนี้ซึ่งเป็นคนไทยด้วยกันเองที่सानภาวะหนี้สินไปถึงเจ้าหนี้ซึ่งเป็นชนต่างชาติ

จึงทำให้ยังพอมองเห็นภาพความจริงได้ว่า **คนไทยส่วนใหญ่ยังมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงตามเหตุและผล** อีกทั้ง
ยังไม่ได้ยินเสียงยุงส่งเสริมให้คนร่วมชาติร่วมท้องถิ่นอันควรถือว่่าร่วมสังฆกรรมเดียวกันกับตน นำแรงงานซึ่งมี
เหตุมีผลถึงชีวิตของแต่ละคนออกไปขายให้ชนต่างชาติอย่างกว้างขวาง จนแทบจะเป็นทิศทางเดียวกันเช่นปัจจุบัน
ยังมองที่ด้านซึ่งเป็นทางการด้วย

ครั้นมาถึงช่วงนี้กลับได้พบความจริงว่า คนไทยไม่ได้นำแต่เพียงสิ่งของที่เกิตร่วมแผ่นดินกับตนไปขายให้ชน
ต่างชาติเท่านั้น แม้ชีวิตและจิตใจตัวเองซึ่งโดยสังขรณ์แล้วควรถือว่่ามีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับตน ก็สมัครใจที่จะ
นำไปขายให้ชนต่างชาติ โดยที่ด้านล่างตกอยู่ในสภาวะสมยอม ส่วนด้านบนก็มีการสนับสนุนในลักษณะซึ่งอาจเรียก
ได้ว่า **ตามกระแส** แทนที่จะคิดแก้ไขจากใจจริง ทั้งนี้และทั้งนั้น เพียงเพื่อหวังให้ได้เงินมาเท่านั้น

เงินจึงมีเหตุมีผลทำลายความอดทนและวิถีการเรียนรู้ถึงเหตุและผล อย่างเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงสรุป
จากความจริงได้ว่า **คนไทยส่วนใหญ่ในสังคมกำลังตกอยู่ในสภาพสูญเสียทุกสิ่ง อันน่าจะถือเป็นที่สุดแล้วมิใช่หรือ**

หากเป็นเช่นนั้นจริงย่อมทำให้มองเห็นภาพต่อไปอีกขั้นหนึ่งว่า แม้ชีวิตและร่างกายจะยังอยู่ แต่รากฐาน
จิตใจซึ่งมีอิทธิพลกำหนดความคิดที่มุ่งหวังปลดทุกสิ่งออกสู่อิสระภาพ คงไม่อาจสะท้อนให้เห็นภาพความเป็นไปได้อีก
ณ ช่วงนี้อีกต่อไปแล้ว

**ตรงกับสังขรณ์ซึ่งไว้อย่างชัดเจนว่า ไม่ว่าจะกำหนดสิ่งใดไว้เป็นเป้าหมาย หากเกิดเพราะความอยาก
ที่จะให้เป็นไปเช่นนั้น ย่อมส่งผลกำหนดทิศทางมุ่งสู่ด้านตรงข้ามเป็นธรรมชาติอย่างผืนได้ยาก**

ผมยังจำได้ดีถึงเหตุการณ์ปฏิวัติวัฒนธรรมซึ่งเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในประเทศจีน โดยที่ช่วงนั้นตนยังอยู่ในวัย
กลางคน ก่อนที่เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้น จีนซึ่งเป็นประเทศใหญ่และเคยมีวัฒนธรรมอันเก่าแก่จำเป็นต้องประสบกับ
ปัญหาความยากจนอย่างแสนสาหัส รวมทั้งสภาพธรรมชาติซึ่งแห้งแล้งมาก จนกระทั่งเกิดสงครามกลางเมืองทำให้
จำต้องปิดตัวเองจากการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างถิ่น

ซึ่งแน่นอนที่สุด เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้จีนแยกออกเป็นสองฝ่าย โดยที่ฝ่ายหนึ่งซึ่งมีกำลังน้อยกว่า จำต้อง

ถูกตีตกทะเลและแยกออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งมีอุดมการณ์ที่ดีจะสู้ต่อไป จึงหนีมาตั้งหลักอยู่ที่หมู่เกาะฟอร์โมซา หรือไต้หวัน ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งกอบโกยไว้มากจะขนเงินและทรัพย์สินไปตั้งรกรากอยู่ในดินอื่น

มองที่เงินไต้หวันซึ่งเป็นด้านหนึ่งเห็นว่ามีความมีเรื่องราวที่น่าศึกษามาก จากช่วงนั้นซึ่งจริง ๆ แล้วก็ไม่นานนัก ขณะที่คนจีนกลุ่มนี้จำเป็นต้องพลัดพรากจากแผ่นดินเดิมมาตั้งรกรากลงสู่ที่ใหม่ ส่วนใหญ่แทบไม่มีอะไรติดตัวมาด้วย แต่ในช่วงเดียวกันนั้นเอง หากหวนกลับมามองที่ชีวิตคนไทยจะพบความจริงว่า ยังอยู่กันอย่างสบายมาก ยิ่งมองขึ้นสู่ระดับบนก็ยิ่งเห็นได้ชัด โดยเฉพาะคนจากมณฑลชาคการันถึงคนระดับล่าง คงคิดแต่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนและยึดติดอยู่กับความเป็นพรรคเป็นพวก

หลังจากเวลาผ่านไปผ่านมาไม่ถึง 40 ปี ทุกสิ่งก็กลับจากหน้ามือเป็นหลังมือหมด เพราะเดี๋ยวนี้เงินไต้หวันมีเงินเหลือมากโดยที่ได้ดูแลการค้าอย่างมากมาย แม้ว่าช่วงที่ผ่านมาจะพบความจริงว่าเศรษฐกิจของหลายประเทศในกลุ่มเอเชียจะทรุดหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยโดนหนักกว่าเพื่อนไม่ว่าใครจะยอมรับความจริงแค่ไหน แต่เงินไต้หวันกลับไม่สะแสดงว่ามีความเดือดร้อน แถมยังพบว่าชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวเมืองไทยในยุคปัจจุบัน และพักตามโรงแรมราคาแพง ๆ มีคนจีนจากไต้หวันมากมายแค้นไหน

ครั้งหนึ่ง ผมเคยนำมาเขียนลงในคอลัมน์ "ไวกาติพย์กระพริบที่นี้" ซึ่งอยู่หลังปกหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในขณะที่คุณปริษา ทัพย์เนตร เจ้าของคอลัมน์ยังมีชีวิตอยู่หลังจากที่ตนถูกเชิญไปเยี่ยมที่นั่น โดยที่สมัยนั้น พลเอกเงิน เวทย์หย่วน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งรักและสนิทสนมกับผมมาก ได้มานั่งคุยกันอย่างเป็นกันเอง ณ สถานที่สาธารณะแห่งหนึ่งในกรุงไทเปโดยไม่มีใครต้องมาติดตามคุ้มครองกันใด ๆ ทั้งนั้น

ผมปรารภกับท่านนายพล ฯ ด้วยความรู้สึกระท้อใจจากภาพที่ได้เห็นจากสองข้างทางซึ่งตนผ่านมาว่า **ชวานาของท่านคุณแล้วน่าประทับใจมาก แม้ใกล้เวลาค่ำมีก็ยังคลานอยู่กับโคลน และบนพื้นนาจะหาผู้มารับกวาก็ที่ยาก** ท่านตอบผมอย่างเรียบ ๆ ว่า **ท่านอาจารย์ ถ้าเราไม่ถูกตีตกทะเลมาก่อน ก็คงไม่ช่วยให้คนของเราเป็นได้แบบนี้** แล้วยังแถมท้ายต่อไปอีกว่า **คนไทยของท่านสบายกันมานาน**

หวนกลับไปมองถึงความจริงบนผืนแผ่นดินใหญ่ในอดีที่ผ่านมาก็เช่นกัน หากใครเคยชมภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์เรื่อง "สงครามผืน" ซึ่งกล่าวถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างช่วงซึ่งคนจากกลุ่มประเทศตะวันตก พยายามที่จะนำเอาวัฒนธรรมบนพื้นฐานวัตถุเข้าไปเผยแพร่โดยใช้วิธีมอมเมาคนท้องถิ่นให้ตกเป็นทาส จนถึงขั้นเกิดสงครามกลางเมืองช่วงหนึ่งแล้ว แต่ก็ยังไม่ละลดความพยายามต่อไปอีก

จนกระทั่งต่อมาภายหลังทำให้สภาพแวดล้อมจำต้องเสียหายหนัก ติดตามมาด้วยความยากจนของคนในชาติ ซึ่งขยายขอบข่ายกว้างขวางมากขึ้น จนทำให้คนส่วนหนึ่งต้องอพยพหนีจากแผ่นดินเกิดออกไปตั้งรกรากอยู่ที่อื่น รวมทั้งมีส่วนหนึ่งเข้ามาอยู่บนผืนแผ่นดินไทยด้วย ประกอบกับวัฒนธรรมในด้านวัตถุซึ่งไหลบ่าเข้าไปมากจนทำให้คนในชาติเกิดความแปลกแยกหนักมากยิ่งขึ้น จนมาถึงช่วงเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นอีกครั้ง จนในที่สุดฝ่ายซึ่งถือครองแผ่นดินอยู่ได้จำเป็นต้องประกาศปิดประเทศอย่างเด็ดขาด

สิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด น่าจะช่วยให้เห็นภาพของวิถีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวม ๆ ร่วมกับในรายละเอียด ซึ่งหากหวนกลับมาพิจารณาที่วิถีการเปลี่ยนแปลงของชีวิตคนไทยในปัจจุบัน หากนำเอาแต่ละจุดมาตั้งคำถามและค้นหาคำตอบให้ถึงที่สุด น่าจะช่วยให้เห็นความจริงว่า เรากำลังจะมุ่งไปสู่สภาพการณ์อย่างไร เนื่องจากหากเข้าใจได้ย่อมยอมรับความจริงได้.